Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС.: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 15. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го СІЧНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 25, 1955. No. 15. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЗНАЧАЄ ОБОРОННУ ЛІНІЮ ФОРМОЗИ

Вашингтон. — Президент Айзенговер звернувся 24 червня до Конґресу з просьбою потвердити його повновласті, щоб він міг видати наказ американському летунству й фльоті ЗДА збройно виступити в обороні Формози, Піскадорських островів та ще деяких інших островів, які є важливі для оборони Формози. Дехто думає, що президент зробив це на те, щоб стримати інвазію комуністичних китайців на острови, що перед Формозою, щоб комуністи і надалі не знали напевно, які острови ЗДА будуть боронити, бо в американській заяві, крім названих островів, буде ще згадка й про „інші острови". Цей сумнів може відноситися до островів Квімой і Матсу, які находяться близько китайського узбережжя напроти портів Амой і Фучов. Деякі сенатори й члени Об'єднаних Шефів Штабу домагалися, щоб президент визначив оборонну лінію Формози перед тими островами, які комуністи старатимуться здобути, коли хотітимуть напасти на Формозу. В загальному, ця оборонна лінія Формози мала б тягнутися вздовж Формозької протоки і обіймала б Піскадорські острови та два висунені на захід острови Квімой і Матсу, на які можуть комуністи стріляти таки з свого узбережжя. В політичних колах думають, що ціль цього виступу президента перед Конґресом така: 1. Пригадати комуністам, що ЗДА рішені обороняти Формозу. Це зобов'язання ЗДА датується від літа 1950 року, коли бувший президент Труман видав був наказ після вибуху війни в Кореї, щоб Сьома фльота ЗДА пильнувала Формози. Це американське зобов'язання станеться законом, як Сенат ратифікує взаємний оборонний договір між ЗДА і китайським національним урядом, який недавно заключено. 2. Виступ президента перед Конґресом має також на цілі дістати потвердження Конґресу для тих акцій, які будуть потрібні для оборони Формози. Айзенгавер не хотів би, щоб Конґрес критикував його виступ в обороні Формози, як це було в випадку з війною в Кореї, коли деякі члени Конґресу нарікали на те, що президент почав війну в Кореї без попередньої згоди Конґресу. Недавні заяви президента і державного секретаря Джана Фостера Доллеса стверджували, що Таченські острови не мають основного значення для оборони Формози. Комуністи зайняли вже острів Ікіянґ із цієї групи і громадять сили, щоб зайняти й дальші острови. Президент просив Конґрес про повновласть ужити американські кораблі й летунство для охорони китайських збройних сил, які мають залишити Таченські острови. З Білого Дому заявили, що президент не подасть докладно, які острови ЗДА будуть обороняти, щоб комуністи не знали, на які острови вони можуть нападати без ризика попасти під вогонь американської фльоти і летунства. Вже наперед передбачають, що Конґрес великою більшістю ухвалить повновласті для президента, на основі яких Айзенгавер визначить оборонну лінію Формози, переступлення якої спричинило б загальну війну з ЗДА.

Труман співчуває Айзенгаверові на пості президента

Кензас Ситі, Мо. — Журналісти відвідали бувшого президента Геррі Трумана саме в той день, коли він починав третій рік свого приватного життя після восьмирічного перебування в Білому Домі. Бувший президент вже зовсім видужав з своєї недуги, почуває себе дуже добре і зовсім не тужить за Білим Домом. Єдина річ, що його турбує, — це його 70-річчя. Він сказав, що все ще співчуває президентові Айзенгаверові, який несе на собі такий важкий тягар — як президентура ЗДА. „Кожний, хто там урядував, заявив Труман, напевно робив би те саме". Бувший президент сказав, що, хоч він в політичних справах деколи інакше оцінює ситуацію, але не вірить, щоб щось таке могло трапитися, що стримало б розвиток ЗДА. Труман відмовився критикувати уряд Айзенгавера, тільки потвердив припущення журналіста, що президент продовжує ту програму, яку почав був здійснювати покійний президент Рузвелт. Труман казав, що як тільки скінчить писати свої спогади і довершить будову бібліотеки свого імени, то знову допомагатиме демократам в політичній боротьбі.

Поголоски про резиґнацію Вилсона і Стівенса

Балтімор, Мериленд. — Щоденник „Балтімор Сан" припускає, що візита до Білого Дому губернатора стейту Індіяна Джорджа Н. Крейґа може стояти в зв'язку з майбутньою резиґнацією секретаря армії Роберта Т. Стівенса. Кореспондент цього щоденника Джералд Ґріффін пише в цій справі так: „Ця поголоска походить з того припущення, яке вперто повторюється в деяких колах, а саме, що адміністрація шукає особи, яка могла б зайняти становище Стівенса, з тим, щоб пізніше вона могла зайняти становище Вилсона". Губернатор Крейґ має 45 років, і він вже третій рік займає становище губернатора Індіяни. Давніше він займав пост крайового команданта Американського Леґіону.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** приймав у Білому Домі визначних конґресових політиків, між ними й бувших голов конґресових та сенатських комісій. Між гістьми не було сенатора Джозефа МекКарті, бувшого голови сенатської комісії. Секретарка пані Айзенгавер Мері Мек Кафрі заявила, що МекКарті не запрошено на виразне зарядження президента і пані Айзенгавер. МекКарті 7-го грудня назвав президента „м'яким" у поборюванні комунізму в ЗДА.

● **Комітет** публічного здоров'я при Адвокатському Товаристві Нюйоркського стейту обвинувачує медичні каледжі і міські управи в тому, що вони не поборюють алькоголізму. В медичних каледжах не вияснюють шкідливости вживання алькогольних напоїв, а міські управи не ухвалюють відповідних заряджень, які зменшували б споживання алькоголю.

● **Члени Айзенгаверового** кабінету і урядовці Білого Дому подарували президентові в день його дворічного урядування на цьому пості восьмитомову збірку кольорових репродукцій славних світових картин, видану в Швайцарії. Також і пані Айзенгаверова дістала дарунок — альбум із знимками з життя композитора Сіґмунда Ромберґа.

● **Президент Айзенгавер** потвердив смертний присуд на двох американських вояків, які в квітні 1952 року вбили в Німеччині двох цивілістів. Військовий суд засудив їх на кару смерти.

● **Найменше число** безробітних в минулому році було в таких стейтах: Тексас і Колорадо — 2.3 відсотка, Небраска — 2.4, Південна Дакота — 2.5 та Айова — 2.7. Найбільші числа безробітних були в цих стейтах: Західня Вірджінія — 10.9 відсотка, Кентоки — 10.3, Ровд Айленд — 9.2, Теннесі — 8.6 та Міссіссіпі — 8 відсотків.

СИНЬО-ЖОВТІ ПРАПОРИ ПОВІВАЛИ НА РАТУШАХ АМЕРИКАНСЬКИХ МІСТ У РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Губернатор Майнер уважає визволення України за передумову волі і миру в світі; величаве святкування „Дня Української Незалежности" в Джерзі Ситі, Нюарку та інших містах; два „Свята Соборности" в Ню Йорку

На тлі погідного, соняшного неба минулої суботи і неділі повівали українські національні прапори, побіч зоряних американських, на маштах або з фасад урядових будинків цілого ряду американських міст, між ними і такої світової метрополії, як Ню Йорк. Уже в суботу рано ті, що поспішали до зупинки підземної залізниці при Ґров Стріт у Джерзи Ситі, спостерегли, одні з подивом, інші із здивуванням, як з головного балькону міського ратуша звисав і весело на повітрі лопотів прапор, кольори якого відзеркалюють прозору голубінь українського неба та золото пшеничних колосків розлогих українських ланів. Багато з прохожих зупинялися, деякі відкривали голови, а в неодного, зокрема у старших віком осіб, блестіли сльози в очах. Такі самі блакитно-жовті прапори приковували увагу прохожих, звисаючи з приміщень міських урядів Ню Йорку, Нюарку, Елизабет та цілого ряду інших американських міст, посадники яких, вислухавши арґументів представників місцевих українських громад, збагнули рішальну вартість виявленої в днях 22-го січня 37 і 36 років тому волі українського народу для вільного світу та її ідентичність з ідеалами американського народу, і відзначили роковини цих дат проголошенням Дня Української Незалежности в поодиноких стейтах і містах, велівши в ті дні виставити українські національні прапори, символи тієї волі, на будинках міських урядів.

Роковини ці, як уже повідомлено, відзначив і Конґрес З'єдинених Держав, погодившись, щоб наради обидвох Палат напередодні 22-го січня відкрили два високі представники українських Православної і Католицької Церков проведенням молитви за Україну та її волю.

День Української Незалежности в Джерзі Ситі

Без визволення України не можна думати ані про волю, ані про мир у світі — твердив губернатор стейту Ню Джерзі, Роберт В. Майнер, промовляючи особисто на величавому святкуванні Дня Української Незалежности в Джерзі Ситі.

Свято відбулося старанням місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету та об'єднаних в ньому місцевих організацій у великій і майже виповненій залі школи Дікенсона. Відкрив це Свято коротким словом голова місцевого Відділу УКК п. Шаран, згадуючи з якої нагоди воно відбувається та передаючи дальший провід імпрези місцевому адвокатові українського походження, податковому комішенерові Марселові Ваґнерові, старанням якого вперше чергу треба завдячувати проклямації Дня Української Незалежности губернатором стейту п. Майнером та посадником міста п. Бернардом Беррі, як і весь загально-політичний характер тих святкувань. Адв. Ваґнер, з'ясувавши коротко важливість для Америки, України та всього волелюбного світу пригадку української волі в роковини її виявлення, передав слово головному промовцеві на цьому Святі, голові Українського Народного Союзу та екзекутивному заступникові голови Українського Конґресового Комітету, п. Дмитрові Галичин. Промовець, схарактеризувавши співіснувальні і непередрішенські хитання теперішньої міжнародної політики, змалював на цьому тлі героїчну поставу українського народу в боротьбі проти комуно-московської тиранії та аґресії, американсько-українську допомогу в тій боротьбі, закликаючи до ще більших зусиль і ще наполегливіших заходів, щоб приспішити день кінцевої перемоги українських визвольних змагань, що буде і днем перемоги для всього волелюбного світу. Посадник міста п. Бернард Беррі, представлений численній публіці комішенером Ваґнером, у своїй сердечній промові ґратулював місцевій українській громаді, яку він знає від довшого часу та з якою в різних формах і видах йому вже доводилося співпрацювати, за її турботу та її старання допомогти країні свого походження в її героїчній боротьбі за волю. П. Беррі твердив, що він пишається тим, що власне він, як посадник міста, поклав свій підпис під проклямацію Дня Української Незалежности та гордиться тим, що вже два дні на приміщенні його уряду повіває український прапор, символ тих важних високих ідеалів, що їх репрезентує побіч на машті — зоряний американський прапор. Кульмінаційною точкою цих величавих святкувань роковин 22-го січня в Джерзі Ситі був виступ губернатора стейту п. Роберта Майнера. Губернатор виявив не абияке знання української історії, — зокрема української визвольної боротьби останніх десятиліть, стверджуючи у висновку, що тільки вільна, суверенна і соборна Українська Держава зможе причинитись до закінчення перманентного стану гарячої і холодної війни та до остаточного встановлення справжнього миру в світі. Приявні влаштували губернаторові бурхливу овацію.

На мистецьку частину програми святкувань, якою проводив культурно-освітній референт місцевого відділу УК-Комітету проф. Мухин, склались виступи чоловічого хору „Трембіта" з Нюарку під диригентурою п. І. Городиського та частинно при акомпаніяменті бандур або при фортепіяновому акомпаніяменті пані Клим, виступи солістів — мецосопран пані Ганни Шерей та баритона п. І. Самокішина, обидвох при акомпаніяменті пані Вахнянин-Куриленко, виступу групи танцюристів п. Івана Фліса та малих танцюристів зі школи пані Бакад, фортепіянове сольо проф. Вадима Кіпи та новоствореного чоловічого квартету в складі: Є. Чорнія, І. Задорожного, О. Стецури та В. Барвінського і Б. Перфецького при фортепіяні. Пані Василина Мельник віддеклямувала „Молитву за Україну", а Свято започаткувала американським і закінчила українським національними гимнами місцева духова оркестра „Сурма" під диригентурою проф. В. Задорного.

Місцеві газети, „Годсон Діспач" і „Джерзі Джорнел" надрукували довші описи цих святкувань, поміщуючи теж відповідні світлини.

Свято в Джерзі Ситі відбулося пополудні, а ввечорі тої самої неділі відбулися подібні святкування в Нюарку та в цілому ряді інших українських громад.

В Ню Йорку було цього року два „Свята Соборности": одне, в суботу 22-го січня ввечорі, влаштував окремий Комітет Свята Державности і Соборности з пп. ген. Олександром Загродським, проф. Іваном Паливодою та інж. Артемом Зубенком у проводі, а друге заходами місцевого Об'єднаного Комітету Українських Організацій — Відділу УККомітету з п. Петром Кучмою у проводі, в неділю, 23-го січня. Обидва Свята відбулись в тій самій залі школи Вашинґтона Ірвінґа. В програмі першого свята була святочна промова д-ра Миколи Шлемкевича та виступи катедрального хору під проводом проф. В. Завітневича і солістів Ганни Шерей та Михайла Мінського. В програмі другого свята, що відбулося в по береги виповненій залі, була м. ін. промова п. Василя Мудрого, виступ Хору „Думка" під проводом п. Олександра Микитюка, соліста-баритона п. Лева Рейнеровича, деклямації п. Віри Левицької та виступ піяніста Вадима Кіпи. Свято відкрив голова Об'єднаного К-ту пан П. Кучма, а д-р В. Випиваний відчитав акти проголошення української самостійности і соборности з-перед 37 і 36 років. Хвилюючою точкою в програмі був виступ Всеч. о. протоігумена М. Когута, який провів ту саму Молитву, якою він три дні раніше відкрив сесію Сенату З'єдинених Держав. Проклямації Дня Української Незалежности, підписані і проголошені губернатором стейту п. Аверелем Гарриманом та посадником міста п. Робертом Ваґнером відчитав відомий місцевий громадянин адв. Степан Ярема, попереджуючи гірким докором для тих, що „люблять свої партії більше, ніж Україну" та спричинили подвійне святкування роковин Соборности. Свято започатковано Американським Гимном, а на закінчення, після Українського Національного Гимну відспівано, на пропозицію Всеч. протоігумена М. Когута, молитву „Боже, вислухай благання", яка була включена в його молитву в Сенаті ЗДА та яка має в своєму тексті слова: „В єдності сила народу, Боже, нам єдність подай!"

Дост. Роберт Б. Майнер (зліва), губернатор стейту Ню Джерзі, та комішенер адв. Марсел Ваґнер з Джерзі Ситі, в капітолю у Трентоні після підписання губернатором проклямації Дня Української Незалежности в стейті

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР ДЛЯ НЮАРКУ

Представники Української Громади передають український прапор посадникові міста п. Л. Карлінові. На фото зліва: Теодор Маселко, Петро Ґрентус, Мирон Леськів, д-р Юліян Б. Бемко, адв. Іван Романишин, Михайло Литвин, Володимир Боровик, Володимир Пришляк, Панько Соколовський. Посадникові передають прапор пластунка Таня Панькевич і пластун Орест Леськів.

ЮВІЛЕЙНА ПРОСФОРА „ДУМКИ" — НАЙБІЛЬША ТОВАРИСЬКА ІМПРЕЗА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 22-го січня, місцевий Хор „Думка" влаштував свою традиційну і цього року ювілейну Просфору, що була чи не найбільшою товариською імпрезою в цій метрополії. Тисячі осіб, між ними й деякі навіть з віддалених міст, заповнили кожне місце при столах, усталених квадратом у величезній залі Арени Св. Миколая при 6-ій вулиці, як на сцені появився в повному складі Хор „Думка", діточа „Молода Думка" та жіночий хор „Боян" і члени створеної з ініціятиви „Думки" Української Симфонічної Оркестри. Приявних вітав від імени „Думки" її голова інж. А. Осадца, який в своїх побажаннях для української спільноти у вільному світі висловив чи не задушевну мрію усіх: щоб усі українці, без уваги на те, які політичні голоси та яких партійних диригентів вони мають, об'єднались у новому році в один могутній хор, що під диригентурою обраного ними і найбільш досвідченого та кваліфікованого диригента співав би могутню пісню українського визволення. Посвячення Ювілейної Просфори, що відмічувала п'ять років існування Хору „Думка" і п'яту з черги, тепер уже традиційну Просфору, довершив Преосвященний Єпископ Кир Амвроз Сенишин, в асисті Всеч. о. протоігумена М. Когута та духовенства. Преосв. Кир Амвроз, прихід якого привітали тисячі приявних вставанням з місць та довгими оваціями, виголосив з тієї нагоди відповідну промову, заохочуючи до продовжування та розбудови тієї культурної ділянки нашого життя, яку репрезентує Хор „Думка". В програму Просфори входили колядки, у виконанні, поодиноко та спільно, Хором „Думка", хором „Боян" та „Молода Думка" і в супроводі Симфонічної Оркестри. Після концерту, посвячення Просфори та спільної трапези відбувся баль, що продовжувався аж до ранніх годин. Диригентами концерту були О. Микитюк і Р. Степаняк, а аранжерами балю, до якого приграввала оркестра В. Босого, були ред. Л. Лецкий та інж. Б. Рак.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА ПРИПЛИЛА НА ВОДИ ФОРМОЗИ

ТРИ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКОНОСЦІ ВИПЛИЛИ З ФІЛІППІНСЬКОЇ БАЗИ НА „ЗВИЧАЙНІ ВПРАВИ". — НА ФОРМОЗІ ЙДУТЬ НАРАДИ У СПРАВІ ЕВАКУАЦІЇ ТАЧЕНУ

Гонґ Конґ. — Могутня сьома американська фльота посувається помалу в сторону островів архіпелагу Тачену. Між американськими кораблями знаходяться теж три літаконосці, кожний із них по 33,000 тони містоти, а на кожному по 100 бомбардувальників. Ті літаконосці виплили були з філіппінської бази й офіційно сказано лише, що їх від'їзд — це „нормальна справа" і що літаконосці переводять „звичайні вправи". Насправді, за газетними повідомленнями, приїзд літаконосців на води Формози стоїть у тісному зв'язку з 1) проголошенням президента Айзенгавера про готовість З'єдинених Держав допомогти національному Китаєві морськими й летунськими силами боронитися проти комуністичної аґресії і 2) з пляном евакуювати острів Тачен і малі сумежні острівці, віддалені від Формози коло 200 миль на північний захід. Сам командант сьомої фльоти, адмірал Прайд, несподівано виїхав у суботу з порту Гонґ Конґ на адміральському кораблі „Гелена" і прибув в неділю до Тайпеґ, де негайно розпочав наради з Чіянґ Кай-шеком і шефом американської дорадчої військової місії на Формозі, генералом Чейзом.

Проблема евакуації Тачену охоплює коло 30,000 осіб, в тому числі 10,000 реґулярного війська, 15,000 цивільних мешканців і кілька тисяч членів партизанських відділів, як також мешканців сумежних острівців. Евакуація того острова може формально розпочатися тільки тоді, коли погодиться на неї і проголосить її націонал-китайський уряд на Формозі. Коли б це сталося, то американські воєнні кораблі не тільки забирали б на свій поміст вояків і цивільних з Тачену, але й мусіли б переводити всю ту операцію врахувавши можливість, що комуністи захочуть перешкоджувати евакуації. Тому, що комуністичне летунство має тепер перевагу над націонал-китайським, то американські літаки з літаконосців перейняли б охорону з повітря. Націонал-китайські військові чинники твердять, що комуністи засередили коло 1,000 кораблів різних видів і коло одного мільйона вояків на китайському побережжі напроти Тачену, готових до висадної операції. Американські фахівці твердять, що без постійного і правильного зв'язку між Таченом і Формозою і запевненим безупинним постачанням, не можна вдержати острову Тачен, який знаходиться в засягу прибережного комуністичного артилерійського вогню. Комуністичний уряд звернувся з радіо-закликом до національного командувача на Тачені, генерала Лію Лісн-чі, щоб той перейшов разом із своїм ґарнізоном на сторону комуністів. Названий генерал, один із найближчих співробітників Чіянґ Кай-шека, скінчив американську високу військову школу у Форт Лівенворті, в стейті Канзас.

Архів большевиків за 20 років — в руках американців

Так звані „Смоленські архіви", які охоплюють документи комуністичної партії СССР від 1919 до 1939 років, отже за весь час між двома війнами, знаходяться в З'єдинених Державах і є предметом детальних студій — твердить в окремій статті в останньому недільному виданні „Ню Йорк Таймс-у" референт совєтських справ того часопису, Гаррі Шворц. Він не пояснює, яким чином ті документи опинились в американських руках, але можна догадатись, що знайдено їх в Німеччині, куди вивезли їх німці в часі свого походу вплиб СССР. Акти того архіву високі на 23 стопи і вони сховані у понад 500 великих в'язанках. Шворц звертає особливу увагу на документарні докази з того архіву, якими драконськими терористичними засобами ведено колективізацію в Совєтському Союзі, при чому в одному з тих документів, підписаному Сталіним і Молотовим, тодішнім прем'єром, говориться і про 2.000 родин на Україні, що їх треба депортувати.

Обидві китайські сторони відкидають плян перемир'я

Об'єднані Нації. — Плян генерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда, щоб за посередництвом ОН проголосити перемир'я в протоці Формози, вправді стрінувся з прихильним становищем президента Айзенгавера і урядів Нової Зеляндії й Анґлії, однак він нереальний. Рішуче відкидають його обидві найбільш заінтересовані сторони, комуністичний і національний китайські уряди. Чіянґ-Кай-шек є противником визнання Об'єднаними Націями „двох Китаїв" і створювання бази, на якій комуністичний режим міг би закріпити себе на китайському суходолі. Тому Чіян Кайшек заявив, що його війська будуть боротися „до останнього вояка" також на Тачені й усіх тих острівцях, що їх не хочуть боронити ЗДА, поручаючи їх евакуювання і залишення комуністам. 720 оборонців Ікіянґу згинули всі до одного. Також комуністи відкинули плян перемир'я, — кажучи, що це внутрішня справа Китаю.

В СВІТІ

● **У південно - корейському** парляменті висловлено недовір'я міністрові хліборобства, який — з ненависти до японців — відмовився продати Японії 110,000 тони рижу, дармацо великі його запаси лежать у державних магазинах ще від минулорічного збору.

● **У підсовєтській частині** Берліну вже зовсім відбудовано будинок державної (колись королівської) опери на вулиці Унтер ден Лінден і на 4 вересня заповіджено відкриття оперового сезону. На прем'єру призначено „Фіделіо" Бетговена. Будинок цієї опери був збудований в р. 1743, в сто років пізніше згорів, а в останній війні був збомбардований.

● **Московські большевики** дуже сердиті на ЗДА за видані в останньому тижні розпорядження, що обмежують свободу руху совєтським громадян по території ЗДА і забороняють їм фотографувати різні об'єкти. „Правда" лається, що це власне Америка спустила „залізну завісу" і не хоче випускати з-поза неї американців, які нібито прагнуть відвідувати Совєтський Союз.

● **33-річний** бельгійський принц Жан - Енґельберт одружився з 19-річною баварською принцесою Софією, донькою принца Рупрехта з дому Віттельбахів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГРОЖЕНИЙ МИР

Ще не відгомоніли слова президента Айзенгавера з недавнього послання „Про Стан Унії", в якому він твердив, що це вперше за останніх 20 років немає ніде в світі „стріляного фронту", як такий фронт знову відкрився, як знову ревуть гармати і гинуть люди. Відкрився цей фронт у найбільш запальному далекосхідньому місці, де китайські комуністи перевели десант на один з групи Таченських островів біля китайського континенту, що досі були під контролею національно-китайського уряду на Формозі. Є причини припускати, що комуністи плянують захопити також і інші острови цієї групи, на що вказує бомбардування їх комуністичною авіяцією. Справа набрала широкого розголосу і поважно загрожує навіть тому недосконалому й проблематичному мирові, про який згадував президент Айзенгавер і який намагаються вдержати вільні країни своєю суперобережною політикою відносно очолюваного Москвою комуністичного світу і розпачливим шуканням „модусу вівенді" з ним.

Нова ситуація на Далекому Сході, яка виникла у зв'язку з атакою комуно-китайців на національно-китайські острови у Формозькій протоці, досить складна і скомплікована. З'єдинені Держави мають з урядом на Формозі договір про взаємну оборону. Проте, договір відноситься тільки до Формози та Пескадорів. Отже, коли б комуністи заатакували саму Формозу або пескадорські підступи до того острова, американські збройні сили були б зобов'язані взяти участь в їх обороні. Уряд Формози, зі свого боку, зобов'язався не починати жадної агресивної акції проти опанованого комуністами китайського континенту без попереднього порозуміння з Америкою.

Комуністична атака на неохоплені договором національно-китайські острови створює ситуацію, в якій може зайти потреба американської інтервенції. Не диво, що уряд ЗДА, зокрема, президент Айзенгавер, йдучи по лінії збереження теперішнього проблематичного миру, виступив негайно з пропозицією, щоб Об'єднані Нації інтервеніювали в справі китайського „перемир'я". Одночасно з цим у Вашингтоні всебічно обмірковується нову ситуацію та розглядається всі можливості її розвитку. Говориться про можливість американської допомоги в евентуальній евакуації китайських націоналістів із загрожених комуністами островів, але говориться теж і про можливість американської допомоги в їх обороні. Важливі рішення в цих справах можуть запасти в кожній хвилині. Президент Айзенгавер заповів окреме з цього приводу послання до нації.

Тим часом у публічних коментарях теж обговорюється всілякі можливі аспекти останніх подій на Далекому Сході. Одні вважають, що червоні китайці використали „психозу відпруження", яку витворила остання подорож генерального секретаря Об'єднаних Націй до червоного Китаю в справі звільнення засуджених там американців. Інші думають, що цією атакою китайські комуністи хотіли вплинути на Сенат ЗДА, який саме тепер має на своїм порядку справу ратифікації договору з Формозою, щоб він того договору не ратифікував, бо це може втягнути Америку у війну. Рівночасно звертається увагу на те, що китайські комуністи, заохочені вислідом своєї агресії на Корею та Індо-Китай, остаточно приготовляються до атаки на Формозу, як одну з головних перешкод у їх дальшій агресії в Азії.

Проте, які б не були безпосередні причини і цілі нової комуністичної агресії в Азії, вони свідчать головно про те, що всі надії на вдержання навіть теперішнього проблематичного миру та всі сподівання на будь-який „модус вівенді" з комуністами є великим самообманом, який збереженню миру не тільки нічого не допомагає, але ще більше йому загрожує. Це потверджує й дотеперішній досвід, що кожна акція політичного „відпруження" збоку Москви попереджує якусь нову агресію.

Такий стан і розвиток у політиці не ворожить нічого доброго, не дає будь-якої заохоти тим народам, що, поневолені большевизмом, проти нього в найстрашніших обставинах борються, і не дає певности на „пережиття" самому вільному ще світові. Від закінчення другої світової війни ми багато разів були свідками агресивної рішучости комуністів, але одночасно, крім великих позицій в оборонному бюджеті, ми не пережили жадної рішучої відсічі проти тієї агресії. Навіть у Кореї, де вільний світ і, зокрема, Америка мали всі вигляди на повну перемогу, яка б дала відповідну науку комуністичним агресорам, ми, заради наших мирних ілюзій, стали на половині дороги і допомогли комуністам „вийти з лицем" і зі справжньою перемогою.

Але все це ще далеко не означає, що такий розвиток буде продовжуватись у безконечність. Бо навіть найбільша терпеливість американської політики має свої межі, що їх не вільно переступити.

15 МІЛЬЙОНІВ ВТІКАЧІВ, ЯКИХ СВІТ НЕ ХОЧЕ ЗНАТИ

У новорічних заявах різні державні діячі черпали оптимізм з того факту, що, мовляв, нема ніде у світі війни (тоді і в Формозькій протоці було ніби спокійно). Водночас економісти у піднесеному настрої ворожили новому рокові дальше господарське піднесення. На тлі таких райдужних перспектив скреготливим акордом озивається факт, що в стому нібито замиреному світі є все ще коло 15 мільйонів утікачів, жертв воєн і мирових договорів, — 15 мільйонів людей, позбавлених батьківщини і даху над головою. Що більше, твердженню про світове „замирення" перечить факт, що кількість отих бездомних нуждарів щораз більшає, — потік людей, які кидають усе своє тяжкою працею нажите добро і йдуть на скитання, щоб рятувати своє життя і свої ідеали, все ще не припиняється. А найстрашнішим запереченням твердження, що людськість ступає вперед на шляху поліпшення свого життьового стандарту, є страхітлива правда, що тих 15 мільйонів мюдей животіє в таких злиднях, що їх не всилі уявити собі навіть найбідніший мешканець З'єдинених Держав, і що поруч з ними є ще других найменше 15-20 мільйонів з найпримітивнішою і наймізернішою життьовою стопою у так званих малорозвинених країнах.

Кажучи про втікачів — думалося раніше тільки про Европу: про жертви другої світової війни та її політичних наслідків. З-поміж різних категорій тих нещасливців найчисленнішими були дві групи: насильно вивезені нацистами й утікачі зі Сходу. До цих останніх можна зараховувати також насильно виселених із країн, опанованих комуністами. Цими бездомними, що їх охрещено назвою ДіПі, зайнялися були Об'єднані Нації і в їх рямках окремі держави, передусім З'єдинені Держави. Так постала УНРРА й ІРО, так існує тепер Міжурядовий Комітет для міграції у Женеві і високий комісар для справ утікачів при ОН в Ню Йорку. Але хоч і досі не зліквідовано ще наслідків тієї мандрівки народів, що настала в Европі у зв'язку з походом червоної армії й приходом до влади комуністів в країнах Середньої Европи, проте число тих нещасливців сильно зменшилось і в т. зв. біженецькій проблемі у Середній Европі наступили радикальні зміни. Зокрема, з наших, українських, втікачів в Европі з понад 200,000 з 1-го січня 1946-го року залишилось всього 20,000, і хоч нашим людям в Німеччині все ще дуже тяжко дістати працю, проте Західня Німеччина має вже мінімальну кількість безробітних, так, що уклала навіть умову з Італією на спроваджування на працю італійців . . .

Отих 15 мільйонів, про яких тут мова, це втікачі поза Европою. 300,000 осіб втекли з Північного В'єтнаму на південь, після подарування північної частини цієї країни комуністам у Женевському торзі, — а дальших 200,000 нахлине туди ще до травня ц. р. крізь останню фіртку, що ще залишилась в порті Гайфонг. Велетенські табори постали в лісах біля Сайгону, табори неймовірної нужди, на яку складається передусім брак харчів і одягів. Між отими в'єтнамськими втікачами є десятки тисяч католиків, цілі католицькі села, з якими втекли також їхні духовники. Вони черпають силу перетривати цю кару Божу з своєї віри, яка, проте, не може втишити плачу голодної дітвори. В програму комісара Об'єднаних Націй для справ утікачів в'єтнамські втікачі „не вміщаються".

У трохи кращій ситуації перебувають втікачі з Північної Кореї, приміщені масово біля Пусану. Між ними нема вже голоду, бо над поліпшенням їхньої долі працюють американські військові чинники в Кореї, Агенція для справ відбудови Кореї при ОН і різні приватні добродійні товариства. Багато тих утікачів включилися в південно-корейське життя, діти ходять до школи, хлоп'яча молодь має змогу вступити до націонал-корейської армії. Все одно, це — одна з найбільших болячок південно-корейського уряду й бюджету і все одно вся та маса плекає мрію — вернутися до своїх — може вже й неіснуючих — хат у Північній Кореї, коли відійдуть звідтіль китайські комуністи.

Третю категорію втікачів становлять мохаммедани, які в 1947 році, після того, як Пакістан відділився від Індії в окрему державу, перенеслись на північ, і гіндуси, які з Пунджабу й Східньої Бенгалії втекли на південь. Тоді була це дійсно мандрівка народів: по 8 мільйонів душ з одного й другого боку мандрували, не хотячи жити в державі з іншою панівною релігією. Індія вже майже зліквідувала проблему цих імігрантів, найенергійнішими заходами включивши їх у свою, хоч і бідненьку, економіку. Вже три роки тому зліквідовано в західній Індії тимчасові табори для втікачів. Гірша справа у східній Індії і в Пакістані. В самій лише столиці Пакістану, в Карачі, тисячі бездомних осіб все ще живуть під мостами і в норах, що мають їх захищати від дощів.

Але мабуть у найгіршій і найбільш безнадійній ситуації перебувають арабські втікачі, які в числі коло 600,000 душ втекли з Палестини під час жидівсько-арабської війни в 1948 році і потім уже не змогли вернутися додому, бо новопостала держава Ізраїль не впустила їх. З того часу їхнє число зросло до 800,000, бо життя має свої вимоги, і, не зважаючи на політику й людську злобу, люди вмирають, женяться і родяться. Трагедією тих людей, з-поміж яких дві третини жінки і діти, є те, що ні одна держава не хоче прийняти їх і включити їх в свою економіку. Вони животіють під єгипетським пануванням на пустельному, піскуватому клаптику землі, відомому під назвою Газа. 250 мільйонів долярів, що їх призначили для них Об'єднані Нації, і добродійні єгипетські організації поліпшили дещо долю цих втікачів, але проблема постійно „висить": арабські держави, згуртовані в Арабській Лізі, зробили з отих втікачів головний політичний арґумент проти Ізраїлю і домагаються, щоб Ізраїль прийняв їх назад, чого цей останній рішуче не хоче, покликаючись на риск господарської кризи і риск безпеки.

Кожна з отих 4-ох великих груп азійських втікачів має свої власні проблеми. Але всі вони об'єднані не так журбами соціяльно-економічного характеру, як ненавистю до спричинників свого лиха. В серцях 15-ти мільйонів азійців ненависть є головним почуванням. Це — страхітлива познака нашого часу.

СОЛОДКІ БУЛКИ І ПОРЦЕЛЯНОВІ ЦЯЦЬКИ

Французька королева Марія-Антуанетта, дивлячись з вікна Версальського палацу на натовп голодних людей, що вимагали хліба, здивовано запитала: „Якщо їм бракує хліба, то чому вони не їдять булки?"

Совєтське голодне населення під мурами Кремлю не демонструє і не вимагає хліба із зрозумілих причин. Воно знає, що то значить бунтуватися проти совєтської влади. Але що воно в переважаючій своїй частині голодує, — на це є незаперечні дані. Про гостру кризу в сільському господарстві Совєтського Союзу читаємо не лише в повідомленнях дипломатів і кореспондентів західніх держав, — про це можна догадатися з виступів самих же совєтських правителів.

А проте, Малєнков і Хрущов голодному населенню не рекомендують їсти замість житнього хліба солодкі булочки. Часи наївних королев і королів, які жили відірваним від світу життям у своїх розкішних палацах, давно минулися. Кремлівська камарілля дуже добре знає, як живуть і що їдять підсовєтські народи. Там, у Кремлі, мають вичерпні дані про жалюгідне життя „трудящих", але势 пануюча каста не всилі зліквідувати п е р м а н ентну кризу в сільському господарстві, бо для того є лише один спосіб — зліквідувати колгоспи, а з тим значить і совєтську владу, і саму себе, пануючу касту.

На всі хвороби у большевиків є один лік, і вони, з властивою їм упертістю й фанатичністю, вдаються до тої самої наостогидлої за тридцять шість років пропаґанди, лише модифікуючи її та пристосовуючи до часу й обставин.

Отже, в новому році совєтська пропаґанда не обіцяє вже населенню достатку хліба. Для чого ці обіцянки? Цього продукту першої потреби, самозрозуміло, є подостатку. В кожному разі теоретично. Тепер, — твердить совєтська пропаґанда, — потреби й вимоги населення значно більші — вони вже не обмежуються вимогами шлунку, а сягають геть далі — в царину комфорту й естетики. В 1955 році пересічний совєтський громадянин не задовольняється просто собі пристійним убранням, а громадянка — гарною сукнею. Їм уже недосить просто собі затишного мешкання з усіма вигодами, створеними цивілізацією, — вони хочуть, щоб їхні убрання були модні, а мешкання комфортабельні й естетично уладжені.

Отакими „боковими дорогами" йде сьогодні совєтська пропаґанда, намагаючись обманути сьогобічний світ, а заразом переконати голодного совєтського громадянина, що причиною його голоду і невилазних злиднів є не політичний режим, а — він сам, бо й досі не став він стахановцем, ударником чи іншим активістом, що, як відомо, дістають подвійну й потрійну платню і мають всілякі привілеї.

Питанням комфорту й естетики совєтська преса присвячує останнім часом багато уваги. Прикметною щодо цього є стаття в московських „Ізвєстіях" Ольги Русанової п. з. „Про речі, які прикрашують побут". Свою статтю починає авторка такою „солодкою булочкою": „У нашій країні тепер розв'язується найблагородніше завдання дальшого піднесення народного добробуту. Партія і уряд, організуючи круте піднесення продукції товарів народного вжитку, вимагають, щоб якість їх була високою, щоб з дня на день все краще задовольнялося зростаючі запити совєтської людини".

Отак почавши вишколена журналістка переходить до властивої теми: як має виглядати мешкання совєтського пересічного обивателя. При „зростаючих запитах", — пише вона, — совєтський робітник чи службовець хочуть мати в своєму мешканні передусім гарні шпалери. Московські фабрики випускають чудесні шпалери, але часто потурають і псевдонародним смакам, виробляючи шпалери під смак колишніх московських купчих і офіціяльно званих „капустою". Отже, такі шпалери — геть! Естетичні вимоги совєтської людини далеко перевищують вимоги колишніх московських купчих.

Але шпалери — тільки тло. Для мешкань совєтських громадян, — пише Русанова, — „фабрики продукують мебльові ґарнітури з цінних порід дерева". Щоправда, іноді вони не додержують „єдности стилю меблів", але назагал добрі, і їх можна брати для умебльовання своїх мешкань.

Багато ще, — каже Русанова, — залежить в кімнаті від освітлення, яке „навіть найпараднішій обстанові надає похмурого кольориту". Тому Русанова категорично рекомендує робітникам і службовцям для освітлення мешкань купувати жирандолі, лямпи і „нічники" з порцеляни, кераміки і плястиків, які імітують онікс і яшму. Взагалі, заявляє московська журналістка, „до створення взірців мешкання совєтської людини треба запрошувати наших архітектів, артистів-малярів і скульпторів. А ініціятиву в цій справі мусить виявити сам замовець . . ."

Одначе, треба думати, „замовець", навіть прочитавши статтю Ольги Русанової, ініціятиви не виявить. Якщо мова не про новочасного „партійного буржуя", а про звичайну „совєтську людину" — робітника і службовця, то вони й сьогодні з своїми родинами туляться в одній обшарпаній кімнаті, в кращому разі з так званим „шифоньєром" і в спільний — на 3-5 господинь — кухні, де на „примусах" смажать і варять своє убоге їстиво. А про колгоспника немащо й казати — меблі з цінної породи дерева і шпалери, навіть „капустяні", під смак московських купчих, навряд чи бере він в свої калькуляції, відробляючи зранку до ночі в колгоспі трудодні.

„Колективна д и к т а тура" має дуже багато клопотів внутрішніх і зовнішніх. І не всі її заходи, а зокрема в пропаґанді, аж такі мудрі, як то думає дехто в західніх країнах. Французька королева, що радила голодним людям їсти солодкі булочки, мала бодай своєрідну логіку, якої іноді бракує кремлівським „перетворювачам світу".

В. С-ко

НАША ПРОПАҐАНДА

Вина, що про нас сьогодні західній світ так мало знає, є тільки наша. Від нас залежить, скільки і яку інформацію ми дамо чужинцям про себе — про Україну. Щойно після появи якоїсь перекрученої навмисне чи через непоінформованість статті чи допису, ми часто запитуємо, як же ж вони можуть так писати, називаючи нас русскими, поляками і т. п. Забуваємо при цьому, скільки ми присвячуємо уваги пропаґанді на зовнішньому відтинку. Звідки ж може знати американський студент чи навіть професор про те, що подібність слов'янських мов може впливати на національне відокремлення. Вони ж вчаться та читають з літератури, яка або фальшиво інтерпретована, або спеціяльно так написана.

У всякий спосіб стараються москалі замилити очі культурному світові, що українець без „старшого брата" не міг і не може прожити. Для цієї цілі переведено святкування ювілею Переяславського договору. Багато інших прикладів можна навести. Большевики видають маси грошей на інформативну пропаґанду. Якщо американець прочитає в совєтській книжці щось про Україну, то це, часто навіть без його свідомости, при ньому і залишиться.

Ми свідомі того, що всі ці інформації є фальшиві і старасмось протидіяти. Здобуваємо симпатії серед американців, впливаємо на них, щоб вони говорили чи писали про наші справи. По змозі наші учені видають праці про Україну в чужих мовах, але питання — як багато їх читає? Якщо розішлеться по примірникові конґресменам, бібліотекам чи іншим впливовим людям, чи це знак, що усі вони стають прихильниками української справи? Чи наша сьогоднішня англомовна література продається на американських книжкових ринках, доступних увазі пересічних людей? Звідки знає американець, що десь там у якійсь українській книгарні продаються книжки про Україну, з фактами проти комунізму, в англійській мові?

Відповідь на ці питання така: місце для наших англомовних книжок є у всіх бібліотеках, спеціяльно у такому центрі, як Ню Йорк. Спитаймо себе, скільки нас заходить до них? Дехто скаже: я не розумію добре по-англійськи, або: там немає українських книжок. Якщо йде про український відділ книжок у даній бібліотеці, то пощо вона має витрачати гроші на книжки, яких ніхто не питає? Наші діти, замість знайти якусь книжку з дитячої літератури у бібліотеці, захоплюються шкідливою літературою, т. зв. „каміксами", проти яких сьогодні вже самі американці виступають, бо бачать їх наслідки на своїх дітях. Коли заглянемо до наших сусідніх бібліотек та шукатимемо українського відділу, то може в декількох у Ню Йорку знайдемо малу кількість українських книжок. Порівняйте тоді в скільки разів більший польський, російський чи інший відділ. Коли ходить про наші англомовні видання, то їх або послали або сама бібліотека купила, але за певний час ви бачите, що вони зникають зі складу. На це можуть бути різні відповіді. Хто зна, чи хтось спеціяльно не слідить за тим, щоб такі книжки там не знаходилися. Спитаймо себе, — скільки ми присвятили уваги на те, щоб розповсюднити наші видання між американцями? Часто трапляються американці, які цікавляться Україною. Ми або можемо дати їм відповідні інформації, або й ні. Це залежить від нашого знання про українські справи, а також від мови. Скільки ми книжок купили в англійській мові і старалися дати прочитати якомусь американцеві, який нас питав про Україну? Ми майже не купуємо й не читаємо книжок в українській мові, бо або „працюємо", або нам бракує „до тисячі".

Маємо дуже велику можливість, яка нас коштуватиме тільки трошки часу. Зайдіть до бібліотеки у Вашому сусідстві, зайдіть до усіх, про які тільки знаєте, загляньте в відділ українських книжок, і якщо побачите, що там їх немає — спитайте за ними. Запишіть собі видання в англійській мові і подивіться, чи вони там є. Якщо ви за ними спитаєте, то вам дадуть поштову картку (Рітирн Кард), щоб ви на ній зазначили, яку книжку хочете собі випозичити, значить, якщо вони її не мають, то мусять купити. За певний час вас повідомляють, коли цю книжку ви можете випозичити. Очевидно, зголосіться, і заберіть її. Не всі будуть цю книжку читати, але коли ви її замовите і її куплять, то вона вже зостанеться в цій бібліотеці. Ця книжка про Україну буде приступна теж для американця, який може деколи й шукає її. Це саме відноситься до книжок українською мовою. Чи не краще, якщо ми, замість пересиджувати по „барах" чи „пулрумах", зайдемо в спокійне місце і щось прочитаємо, чогось навчимось. Це теж простий спосіб прочитати нову книжку, якщо ми не можемо її купити. Цим спеціяльно повинні зайнятися молодечі організації, які в своїх програмах мають таку точку, як: праця на зовнішньому відтинку. Ще більше на це повинні звернути увагу наші студенти, які з бібліотеками часто мають до діла. Це буде маленька прислуга для нашої справи, але вона зможе принести великі корисні наслідки.

Д. Мотрук

Бути членом Українського Народного С о ю з у, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

Петро Кізко

НА ЦІЛИНУ

(Оповідання)

(3)

— Чудні ви, мамо! Як це так — не поїхати? Колись Строгулін на комсомольських зборах сказав: „Якщо комуністична партія і уряд що постановили, то вони те зроблять, хоч би це коштувало мільйони жертв". Як же тут не поїдеш?

Ті слова Степана ніби пробудили зо сну матір і Ониську. Вони зрозуміли, що викруту їм нема, що їхня доля міцно закута ланцюгами влади.

— Тільки ти, Степане, — сказала мати, — не дуже той . . . виступай за цілину. Не лізь між очі людям, бо їм і без того не солодко. Та й нам доля від того не покращає.

Було вже за північ як у хаті Громенка погасла лямпа.

III

Другого вечора Громенки пішли на збори. Степан і Ониська побігли раніше, — їм треба було готуватися до виступу з хором. Павло Андрійович був похмурий і суворий, але свого настрою не хотів показувати ані людям, ані дружині.

Ішов на збори поважно, з піднесеною головою. Тільки Громенчиха всю дорогу бурмотіла щось про себе. Іноді Громенко чув, як вона шепотіла:

— Що ж я тобі зроблю, доню? Не моя ж над тобою влада.

В залі колгоспного клюбу вже було повно людей. Стільки на жадні збори ще не сходилося.

„Значить, пече, коли така сила присунула", — подумав Громенко, пропихаючись до задніх стільців.

Його погляд перебіг понад головами людей до сцени, прикрашеної плякатами, портретами „вождів", прапорами й квітами. За столом, накритим червоною скатертиною, сидів голова сільради. Він щось писав. У передніх рядах сидів актив села: голова й члени правління колгоспу, с е к ретар п а р т о рганізації Строгулін, члени парторганізації, колгоспні бриґадири, стахановці й стахановки.

Було накурено. Перед сценою, проти великої лямпи, клубочів дим.

Хтось із публіки вигукнув:

— Просимо не курити, бо дихати нема чим!

— Правда! — загомоніли голоси. — Дихать нема чим.

Громенко погасив і сховав у рукав недокурену цигарку. Подумав: „Воно й без курива дихати нема чим. Скоріше б уже починали, не тягли за душу".

Голова сільради встав, відкашлявся, зняв окуляри, поклав біля себе на столі й почав:

— Товариші, збори громадян нашого села вважаю за відкриті. Для проведення зборів прошу вибрати президію. Прошу подавати кандидатів!

— Я маю! — озвався чийсь молодий голос з передніх рядів.

Громенчисі здалося, що в залі вдарив грім, як учорашньої ночі. І ніби рясним, холодним дощем бризнуло в обличчя. Вона стрепенулася і закрила долонею очі.

— Степан виступає! Отже таки виліз, перед самі людські очі виліз!

Молодий Громенко вичитав аж п'ять кандидатів, між якими був і Строгулін. Голова сільради проголосував: хто проти, хто за. Прийняли одноголосно. Президія зайняла свої місця. Слово для інформативної доповіді надано Строгуліну.

Заля була німа, немов справді в ній не було чим дихати. Строгулін говорив майже все те, що учора біля Громенкового триніжка. Партія і уряд хочуть, вимагають, ставлять завдання . . . Невикористані тисячі й мільйони гектарів цілини й перелогів мусять бути зорані, оброблені й засіяні. Для цього потрібно дуже багато рук, машин і знаряддя. Де це все взяти? Де?

Ніхто не обзивався ні словом. Може кому й хотілося поїхати пошукати ліпшого щастя в далекі невідомі краї (там ліпше, де нас нема), може хто хотів сказати: „Ось тут, серед нас, робочі руки, а машини в МТС"; може більшість людей інакше сказали б: „На весь світ вихваляєтесь могутністю своєї держави, піднімайте самі цілину, а нас не руште!" — різно сказали б люди, якби можна було сказати все, що думалось, хто що на розумі й душі мав. А так мовчали, як роти позатикано всім.

Тим часом Строгулін продовжував, витираючи піт на низькому чолі:

— Двадцять господарств уже записалось на цілину. Це — передові люди нашого села . . .

Спереду хтось заплескав у долоні. Його ніхто не підтримав. Строгулін суворо глянув на того, хто плескав, немов хотів сказати: „Не впору, дурню". Громенко трохи підвівся з стільця, кортіло його зобачити, хто то був такий охотник.

— „Гнат Хомич, мерзотник. Сам же не їде, а за інших плеще. Зрадів, що ордена за вирощену кукурудзу дістав".

Строгулін кінчив свою доповідь закликом до тих, хто має виїжджати на цілину. Він закликав не посоромити імени свого села й колгоспу. Тих, хто ще лишався, закликав записуватися на переселення.

Закінчення доповіді Строгуліна заля сприйняла оплесками. Плескав і Громенко. Громенчиха сіпала його за рукав, обурювалася в думці: „Чого, дурний, плещеш? Радий, що з двору свого женуть, як собаку?" Інакше думав Громенко: „Плещи чи не плещи — поїдеш. Тільки як плескатимеш, ніякому сучому синові в око не впадеш, а як ні, то ще далі, за Алтай і Казахстан заженуть".

Інших промов не було. Строгулін довго перешіптувався з президією, і таки видно, вирішили — не треба, краще брати людей згаряча, поки не очунялись. Відразу їм — концерт.

Громенчиха перехрестилася в душі. „Слава Богу, Степан не виліз".

Концерт сільського хору розпочався відразу по доповіді. Хор співав совєтські й народні пісні, а дві пісні спеціяльно проспівано для тих, хто виїжджав на цілинні землі. Громенко й його дружина бачили, як серед хористів із широко роззявленими ротами співали Степан і Ониська. Громенчиха дивилася на дочку такими очима, ніби Ониська не співала, а кричала до матері, гукала якісь невиразні, але страшні й розпучливі слова.

Громенко відчував збентеженість своєї дружини й розгубленість Ониськи на сцені, яка, здавалось, от-от зірветься з тону й провалить увесь концерт. Але Ониська, на диво, так затягала, так виводила, що люди захоплювались. Громенко пошкріб бороду і подумав: „Оце штука, так штука! Людину ведуть на заріз, а вона співає! Тьху!"

Після кожної проспіваної пісні заля била хористам „браво". Забувши, про що співає її Ониська, Громенчиха теж била в долоні. Ониська усміхалася зі сцени до батька й матері. А коли закінчився концерт і старі Громенки вийшли з залі, їх наздогнали Ониська з Степаном. Ониська вхопила матір за руку й мало не на всю вулицю скрикнула:

— Мамо! Це ж був останній мій спів! Я більше співати не можу! Я не можу голосом співати, а душею плакати!

Ониська обхопила матір і зайшлася плачем.

Громенко відірвав її від старої.

— Цить, дурна, люди почують! Лиха наробиш своїм плачем.

Ониська замовкла. Але серцем вона тужила, передчуваючи прихід зловіщої хвилини.

ТОРОНТО — ПОВАЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

Столиця онтерійської провінції Канади Торонто, що вже сьогодні має коло мільйона і чверть мешканців, у тому одну з найбільших українських громад американського континенту, стає поволі теж одним з поважних наших видавничих центрів по цей бік залізної заслони. Великий гурт українських видавничих інтелектуалістів, цілий ряд українських установ, добрі українські друкарні, своя українська клішарня, врешті канадійський паперовий ринок, який постачає папір мало не всьому світові, — все це складається на те, що рік за роком у Торонті появляється все більше книжок і публікацій, газет і друків та що тут, впарі з повною розбудовою самого міста і його великими промисловими та комунікаційними можливостями в майбутньому, зростає український видавничий рух і саме Торонто мабуть у недалекому майбутньому стане чи не найважнішим та першим культурним центром українців Канади.

В межах скромної часописної статті було б неможливо обговорити всі прояви цього видавничого руху і його зросту, хоч напевне такий підрахунок був би цікавий та підбадьорюючий. Українська еміґрація в цілому світі знає, що тут виходять три поважні українські тижневики, що в цім місті має свою централю В-во оо. Василіян, що в нім кілька українських місячників і періодиків. В останньому часі до цього побіжного балянсу дійшли нові позиції — і якраз їм присвячена оця замітка.

Отже насамперед подія, яка має свою вимову в кожного українця на еміґрації. Клюб Прихильників Української Книжки, що за два роки своєї діяльности випустив 21 назв і доказав практично можливість періодичного видавання української книжки, основник і видавець цього КПУК, відомий дир. Іван Тиктор, який недавно обходив 25-ліття свого творчого діла і який на еміґрації здивував був усіх своїми поважними „Історією України" та „Історією Українського Війська", врешті відомий мистець та ілюстратор Мирон Левицький, переїхали на постійне з Вінніпеґу до Торонта. „У Вінніпеґу стало на культурному фронті темніше" — сказав хтось досадно з цього приводу. Вінніпеґ, що мав досі марку української культурної централі на Канаду та в якому все ще залишаються Централя КУК, в-ва „Новий шлях" і „Тризуб", Осередок Культури з музеєм і архівом та ряд інших наших культурних установ, обіднів і торонтонці, народ амбітний та рухливий, ворожать дальший його сумерк, як організаційного та видавничого центру. Але не тільки те. Клюб Прихильників Української Книжки примістився на поверсі новозбудованого, модерного і прекрасно вивінованого Будинку Східнього Екзархату при 278 Бетирст ст., що була і довго ще буде одною з діяґональ українського життя Торонта, а в партері цього ж будинку поширила, перенісшись з далекої Чорт стріт, свої бюра рекакція й адміністрація „Нашої Мети" та її видавництво, що таки на місці, у другому крилі будинку та в ясній і просторій його пивниці монтує велику, другу по василіянській величиною друкарню. У зв'язку з тим питання збільшення „Нашої Мети" і її краща обслуга читачів — недалека проблема, з того, що дир. Тиктор і КПУК разом з „Нашою Метою" в одній будинку з друкарнею, ворожать собі місцеві українці ще більше пожвавлення нашого видавничого руху.

Та залишім ворожбу. Зате віднотуймо, що в Торонті появилося оце перше число прегарно і цікаво виданого англомовного українського місячника „Пейс", яке зміцця здобуло собі симпатію, прихильні відзиви і сотки передплатників; що оце в нашому місті вийшло вже третє число місячника Союзу Українсько - Канадійських Ветеранів; що оце на столі маю культурно і добре видане 11-е число англомовного „Нюз Леттер" тієї ж організації, яка від вибору на голову її сотн. Павлюка намагається стати поважним фактором нашого організованого життя; підготову великого Альманаха Т-ва Українських Бизнесменів і друк великого календаря „Золотий Колос", який нав'язує до традиції календарів з тією ж назвою в Зах. Україні, випуск одноднівки в 10--річчя бою під Бродами — і будемо мати згрубша обриси того, що на видавничому відтинку в Торонті сталося нового в останніх тижнях. Бо поруч цього йде друк другого тому „Життя Святих", яке редагує о. Трух ЧСВВ, а відома українська книгарня „Арка" підготовляє услід за недавно виданими повістями „Хвилі шукають берегів" Вс. Листвича та „Сонце сходить із Заходу" Н. Ріпецького великий збірник гумору й сатири „Світ на весело". „Арці", яка крім цього випустила цілий ряд нових пластинок на зимовий сезон та яка добігає в цій ділянці до 50-ої власної пластинки, за перехід до друку книжок належиться справді призвання. Ну, й нарешті згадаймо, що в цих днях СУЖЕРО кине на ринок услід за „Білою Книгою про чорні діла Кремлю" та „Островами смерти" свій новий англомовний переклад видатної української книжки, саме „Тигроловів" Івана Багряного.

Цей огляд був би неповний, якби не відмітити ще однієї цікавої і вартісної культурної спроби в Торонті: молоде в-во „Мета" постановило собі ще влітку цього року дати українській громаді портрети українських історичних постатей та культурних діячів і видало досі їх коло 30, від князів до Єфремова і Павлушкова з процесу СВУ та отак заповнює ще одну прогалину у видавничій ділянці. Портрети технічно виконані добре, калькульовані на широкий збут і находять своїх покупців.

Не думаю, що це вже всі появи та підготови до появ на видавничому відтинку в Торонті. Про цілий ряд їх говорять голосніше чи тихіше, але на кожний випадок всі шість більших українських друкарень мають повно роботи і кожний друкар чи складач, який приїхав би до Торонта, найде тут зміслу працю таки у своїх.

Часи, коли в Торонті обходилися однією українською друкарнею „Українським Робітником", належать вже до давноминулого, столиця Онтерія стає в балянсі української книжкової і газетної продукції позицією, яку треба розглядати поважно і радісно.

Анатоль Курдидик.

● У передвиборчій кампанії в Індії керівна тепер конґресова партія звернула увагу своїм парляментарним послам і урядовцям, щоб скромніше жили й не кололи очей земляків, особливо бідних селян, своїми люксусовими помешканнями, одягами, автами й бенкетами.

З совєтської преси

Курам на сміх

Був гарячий липневий полудень. Півень „Асмодей", розумлівши від спеки, сидів під кущем бузини і жадібно ковтав повітря. Не думав, не ґадав він, що в цей тихий полудневий час станеться з ним така безглузда історія, яка зробить з нього посміховище для всього курячого поголів'я.

У ту мить, як „Асмодей", поборюваний дрімотою, закуняв, зоотехнік Макар Хижняк підкрався з-поза плота і вхопив його за хвіст. Півень відбивався, дзьобав Макарові руки, але то була марна річ. Зоотехнік шмигнув у хату, затиснув півня між колінььми і, взявши з полиці якийсь інструмент, почав — чик-чик, чик-чик...

„Попав як курка в борщ", — невесело подумав „Асмодей" і заплющив очі.

Але що за халепа!? Інструмент кламцає, а болі не відчувається, тільки пера летять навколо. „Чи не стриже мене Макар!?" Півень боязко розплющив ліве око, оглянувся — авжеж: стриже, як барана! Вже поголив шию, спину, перебрався на круті й горді груди. Тут півень не витримав:

— Ку-ку-куд-куди! — заверещав він на все півняче горло і так ударив крильми нахабу, що той випустив ножиці і опустив руки. Напівголий півень вискочив на підвіконня, з підвіконня — на стіл, зі стола — на буфет. Забряжчав посуд, в хаті закружляли вихорі різнокольорового пір'я...

Рипнули двері, і на порозі появилася Макарова жінка. З хвилину вона стояла мовчки, бо не могла збагнути, що діється в її домі. Потім страшна думка змусила її здригнутися й зблідн ути.

— Макарчику, — ласкаво звернулась вона до чоловіка — ляж на лаву, а я по лікаря збігаю.

— Ти це на що натякаєш? — розгнівано озвався Макар. — Я займаюсь науковою працею і прошу тебе, будь ласка, не заваджати мені. Винахід стриження курей належатиме не кому іншому, як мені, Хижнякові Макарові Якимовичу, зоотехнікові Обухівської інкубаторно - птахівничої станції. Зрозуміла ти це чи ні!?

Жінка не знала: Макар справді таки розв'язував наукову проблему. Напередодні він мав довгу розмову з Опанасом Петровичем Сиротенком — старшим зоотехніком тієї ж інкубаторно-птахівничої станції. Увечері вони сиділи на веранді і, втішаючись пахощами садків, провадили розмову.

— У мене зродилась привабліва ідея, — сказав Макар Якимович і пустив угору кільце диму.

— Хотілося б зорганізувати стриження курей.

— Що ж це за ідея? — зацікавився Опанас Петрович і собі також пустив угору кільце диму.

— Це ж навіщо?

— Як то навіщо? Для збирання сировини. Якщо одна курка дасть нам двадцять грамів пух-пера, то сотня курей — подушку, а тисяча — перину.

— Так-то воно так, — завагався Сиротенко. — Боюсь, не осміяли б нас. Скажуть, яєць і масла мало дасте, так на перині хочете виїхати!?

— Справа не в цьому! — заспокоїв його Хижняк. — Передових колгоспів і радгоспів нам однаково не наздогнати. А новий винахід — я маю на увазі стриження курей — принесе нашій станції славу. А там, диви, і дисертацію на цю тему напишемо.

— Ну, коли так, Макаре, валяй! — захопився Сиротенко. — Ні пуха, ні пера!.. І Макар почав „валяти".

Обстриг одну курку — зробив перший науковий висновок: „Перо можна сортувати на два сорти: в ділянці черева стригти на пух, а з решти курячого тіла — на перо".

Обстриг другу — написав новий розділ наукового трактату: „Стриження починається від голови. Махові пера крил і хвіст залишаються на курці... З таким самим успіхом можна застосувати стриження до індиків, гусей і качок.

А коли поголив півня „Асмодея", Макар уявив уже себе батьком птахівничої науки. Його мова стала дуже подібна до хлестаковської. Іван Олександрович Хлєстаков, добре підпивши у городничого, вихвалявся: „Я такий!.. Я сам себе знаю..." Бажаючи, мабуть, продовжити цю лінію, Макар Хижняк дає таке наукове наставлення: „Я правильно розцінюю продаж нестриженої птиці після моєї пропозиції як посереднє економічне шкідництво."

...Жадоба слави винахідника захопила Макара Якимовича. Він висилає свій науковий трактат в усі кінці Совєтського Союзу. „Вважаю, що моя пропозиція і переведені мною досліди є першими в історії птахівництва", — пише він до Київської обласної контори інкубаторних станцій, до Міністерства сільського господарства України, до Президії Верховної Ради УСРР, Ради Міністрів УСРР, Міністерства сільського господарства СССР.

— Може це й справді вартісний винахід? — запитали ми птахівників.

— Ні, — коротко відповіли птахівники, — це нікчемний виплід фантазії.

Узяти б фахівцям з вищеназваних установ та й відписати Манкарові Хижнякові ось так лаконічно і ясно. Аж ні! Одні з них відповіли йому вимикливо: обговоримо, мовляв, порадимося. Другі (таких було більше) „спустили" Макарові послання „по інстанціях". І ось вони, ці послання, сніжною лявіною упали на... Обухівський райвиконком.

У районі — гарячі дні. Роботи — по саму зав'язку. Але працівники райвиконкому мусять сушити собі голови, що то його відписати Макарові Хижнякові: стригти чи не стригти півнів?

А Макар Якимович продовжує атакувати республіканські й московські установи. Занепокоєний долею зозулястих і інших курей, які ходять собі ще в пуху, він верещить: не можна марнувати часу, треба стригти! Ось вам готовий рецепт стриження:

„Береться курку або птицю, зв'язується м'якою тасьмою ноги, потім проміж ніг протягується мануфактурну шматку завширшки 15—20 сантиметрів, завдовжки — 100 см. Після цього стрижій повинен сідати на низеньку лавочку, заввишки 25—30 см. і класти птицю на коліна головою до себе... Стрижій вільною лівою рукою бере курку за голову і починає стригти, залишивши навколо голови сантиметрів на 4—5 нестриженої шиї."

І кожного разу Макар Якимович не помине нагоди пригадати про себе: я перший придумав цю справу.

Насмілимося розчарувати нашого героя. Пальма першенства належить не йому, а працівникам Всесоюзного науково - дослідчого інституту птахопромисловости. І тут знайшлися фантазери! Старший науковий працівник інституту А. П. Віноградова і кандидат наук А. М. Косілова значно раніше розробили цю надзвичайно важливу тему. Вони поділилися з читачами журналу „Птахівництво" міркуваннями про те, як обстригати пух з живої гуски.

Щоправда, Макар Якимович може обстоювати своє право! Він стриже птицю ножицями, а Віноградова й Косілова патрають її „вказівними й великими пальцями". Це зовсім інша справа!

...Скільки ж їх, цих курячих, гусячих, індичих фризієрів ще подвизається в нашій науці!

„Правда".
Н. Воробйов,

Західня Німеччина ратифікуватиме Паризький договір у лютому

Бонн. — Західньо - німецький уряд, засідаючи в неприсутності Аденауера, який перебуває на відпочинку в Шварцвальді, визначив день 24 лютого на т. зв. друге читання закону про ратифікування Паризького договору. До того часу коаліційні партії рішили повести контрофензиву проти соціял - демократів і опанованих соціялістами робітничих організацій, які безпардонно поборюють Паризький договір і не хочуть допустити, щоб Західня Німеччина вступила до НАТО і мала нову армію. Західньо-німецький уряд обмірковував також ситуацію, яка настала з проголошенням соціял-демократичною партією 24-годинного страйку в Рурщині. Цей страйк рудокопів і робітників у сталеварнях в Рурщині охопив 870,000 робітників. Робітничі організації домагаються повноправної участи в нових управліннях промислових закладів, встановлених за законом про заборону картелів. Закон передбачає участь робітничих представників в адміністрації фабрик, лише з дорадчим голосом. Німецький уряд проголосив заклик до робітників, в якому звертається увагу, що такий страйк є тільки водою на млин комуністів.

Бельгія ратифікувала Паризький договір

Брюссель. — Нижча палата бельгійського парляменту ратифікувала Паризький договір величезною більшістю 181 проти 9, при двох відсутніх. Так зване друге читання переведено безпосередньо після першого. Рішено, проте, що вища палата бельгійського парляменту радитиме над ратифікацією Паризького договору тільки після того, як договір буде ратифікований Францією і Західньою Німеччиною. На такому самому становищі стоїть італійський уряд. Також у канадійському парляменті опинився Паризький договір для ратифікації. Канада, як і ЗДА, має ратифікувати тільки частину Паризьких протоколів, а саме ті, які торкаються признання Західній Німеччині суверенности, права на озброєння і на вступ до НАТО.

Ріджвей залишиться на службі поза встановлений законом вік

Вашинґтон. — Секретар армії Роберт Т. Стівенс заявив, що шеф штабу армії генерал Метью Б. Ріджвей залишиться на своєму становищі навіть і після того, як дійде встановленого законом віку, після якого мав би зрезиґнувати. Президент Айзенгавер погодився на таку пропозицію Стівенса. Недавно поширювалися вістки, що генерал Ріджвей хоче зрезиґнувати з свого становища на знак протесту проти зменшення числа наземних військ. Але тепер виявилося, що він боротиметься всіми способами проти зменшення піхоти, але погодиться з тим станом, який заіснує. 3-го березня цього року ген. Ріджвей матиме 60 років, і, згідно з законом, мав би зрезиґнувати. 15 серпня генерал Ріджвей закінчить дворічний речинець на своєму пості шефа штабу армії. Після цього речинця він або й надалі служитиме на цьому пості, або президент Айзенгавер призначить його на якесь високе становище при оборонних силах ЗДА.

Берія плянував зворохобити Кавказ проти Москви

Лаврентій Берія, заступник прем'єра і міністер внутрішніх справ СССР, один із членів „тріюмвірату" після смерти Сталіна, впав жертвою виявлення змови, що плянувала викликати повстання Кавказу проти Москви. Таке твердить Олександер Керенський у статті, що її принесено останнє недільне число „Ню Йорк Таймс-у". Керенський покликується при цьому на свою розмову з колишнім президентом Грузії Ґеґечкорі, який помер в червні минулого року в Парижі. Керенський, мовляв, розмовляв з Ґеґечкорі зараз після смерти Сталіна й Ґеґечкорі заявив, що в найближчому часі треба сподіватися великих подій на Кавказі. Коли ж совєтська преса повідомила вже про „зраду" Берії, то й тоді Ґеґечкорі впевняв Керенського, що це неправда, наче б большевики арештували Берію, бо той останній перебуває на волі, знаходиться в дорозі до Швеції і працює над організуванням повстання в Кавказі. Керенський покликується врешті на інформації від грузинського генерала Маґлякелідзе. Керенський переконаний, що той Маґлякелідзе мав зв'язок із Берією і він сам, або його співробітники, зрадили Берію. Маґлякелідзе, який жив в Німеччині від 1938 року, зник осінню минулого року і потім виринув на Кавказі. 10 грудня мин. року він оголосив за своїм підписом статтю в комуністичному часописі „Зар'я Востока", в якій „каявся" і признавався до свого переходу на сторону комуністів.

Атомове кероване стрільно з швидкістю 9,000 миль на годину

Вашинґтон. — Високий урядовець з департаменту оборони повідомив, що ЗДА продукують такі атомові керовані стрільна, які вже мають швидкість 5,000 миль на годину, але цю швидкість можна буде збільшити до 9,000 миль на годину. Ці атомові керовані стрільна мають десять разів більшу докладність від німецької зброї V-2 з часів другої світової війни і вони зможуть летіти 25 разів дальше від тієї німецької зброї.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК

Р. Мандрусяк, Венесуеля	$ 5.40	Е. Стахів, Клівленд	2
Відд. 445 УНС, Вінніпеґ	5	М. Кін, Шікаґо	2
Т-во Карпати, Відд. 356 УНС, Омага	5	С. Куліш, Шікаґо	2
В. Л. Бук, Гемтремк	5	І. Хмілевська, Геритавн	2
І. Кутко, Шікаґо	5	о. М. Кулинич, Ню Йорк	2
Т. Кривовяз, Шікаґо	5	Ю. Левіцька, Джерзі Ситі	2
В. Іващук, Шікаґо	5	Д. Горячий, Ню Йорк	2
І. Бішко, Бруклин	5	Г. Косовський, Вілмінґтон	2
Б. Смішкевич, Галівуд	4	Д. Будаковський, Олбані	2
Е. Благітка, Гавстон	3	В. Коцюба, Едистон	2
Н. Н. Лос Анджелес	3	Т. Пасічник, Вунсакет	2
Г. Супруненко, Клівленд	3	Н. Осадча Ямата, Н. Й.	2
Н. Зінченко, Форт Вейн	3	о. Р. Лободич, Филаделфія	2
М. Наконечний, Торонто	3	М. Заґурський, МекЛін	2
о. Н. Марків, Монтреаль	3	д-р В. Бялий, Шікаґо	2
Е. Сенко, Джерзі Ситі	3	С. Міславський, Ню Йорк	2
М. Драгущук, Гадсон	3	Ю. Сухар, Филаделфія	2
М. Мирдич, Гадсон	2	В. Яніцький, Коломбус	2
С. Борис, Боффало	2	Н. Буяр, Трентон	2
М. Бобер, Периебурґ	2	Д. Рубаха	2
Н. Боднар, Питсбурґ	2	Ю. Лакатор, Шікаґо	2
Д. Лобай, Вінніпеґ	2	А. Гриценко, Шікаґо	1
П. Кінаш, Клівленд	2	М. Р. Березанський, Гунт. Біч	1
П. Кравець, Сиракюз	2	М. Бодлак, Нюарк	1
Л. Коленський, Нюарк	2	С. Масловський, Бернe	1
Ю. Кузьмич, Бруклин	2	С. Рачук, Вен Нуис	1
В. Кобилецька, Монтреаль	2	П. Евазен, Клівленд	1
Л. Маркевич, Трентон	2	Д. Гандзюк, Шікаґо	1
М. Мельникович, Клівленд	2	В. Коваліський, Ню Йорк	1
Т. М. емерит, Шікаґо	2	Т. Дугельний, Нюарк	1
С. Мотрович, Акрон	2	О. Демчук, Вавсакі	1
С. Малиновський, Дітройт	2	А. Шамовіч, Джерзі Ситі	1
І. Попович, Бінґгемптон	2	Н. Н.	1
С. Натен, Мілвіл	2	А. Г. Білоус, Вен Дик	1
М. Павлюк, Ірвінґтон	2	А. Денніс, Міннеаполіс	1
І. Сліпець, Клівленд	2	П. Радко, Вилиментік	1
Т. Скоробогатий, Лоді	2	О. Мінкович, Міннеаполіс	1
І. Гельбіґ, Нюарк	2	В. Сагуленко, Міннеаполіс	1
Ю. Янів, Боффало	2	І. Царук, Випані	1
І. Тиньо, Джоплін	2	С. Максимів, Лондон	1
В. Ревюк, Сиракюз	2	Е. Чабан, Сан Франціско	1
о. В. Жолкевич, Радвей	2	М. Гарасевич, Нюарк	1
П. Гавриненко, Когоес	2		
С. Драга, Міннеаполіс	2	Разом	$ 185.40

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФОНД „ВЕСЕЛКИ", ЧЛЕНІВ ВІДД. 156 УНСОЮЗУ В ЧЕСТЕРІ, ПА., НА СУМУ $ 52.00

Збірку перевели: К. Муляр і В. Волянський

Тов. Т. Шевченка, відд. 156, зі своєї каси	$ 10	П. Блотний	1
Н. Муляр	5	І. Рудницький	1
В. Волянський	2	А. Комендачук	1
В. Новак	2	Д. Кучера	1
В. Трач	2	П. Януш	1
Н. Іщук	2	Д. Сорока	1
Ф. Трось	2	К. Подіє	1
П. Чопик	2	П. Шабатура	1
Д. Молодовець	2	В. Вацикевич	1
М. Закорчемний	2	П. Яцик	1
В. Федорович	1	І. Чабан	1
С. Ткач	1	К. Карнаух	1
Н. Бурий	1	П. Кічула	1
І. Пшеничняк	1	М. Яцик	1
М. Єдинак	1	І. Янчак	1
П. Купчак	1	Разом	$ 52.00

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН В ЗДА

„З історії реформації на Україні" — доповідь професора Станіслава Кота

5-го січня 1955 року в Ню Йорку відбулась пленарна наукова конференція УВАН у ЗДА, на якій виступив з доповіддю професор Станіслав Кот, який свого часу був професором історії Культури в Кракові і є визначним фахівцем з історії культури Східньої Европи, а зокрема — історії реформації.

Професор Кот на початку доповіді коротко підкреслив значення реформації в історії Европи. Це був своєрідний культурний переворот, важливий етап у відході від панування ідей середньовіччя. До Східньої Европи ідеї реформації прийшли з Німеччини, через Польщу: почали прибувати книжки з Німеччини й Швайцарії, студенти, що їздили вчитися до Західньої Европи, привозили на батьківщину нові ідеї. В Кругевці постав новий університет, що насаджував у Польщі протестантизм, який там знайшов ґрунт для розвитку серед шляхти, яка виступала проти абсолютизму влади короля і проти завеликої ролі Римо - Католицької Церкви та духівництва. Так у 16 столітті протестантизм поступово поширювався у Польщі і в кінці того століття відбувся перший синод нової церкви. Також у 16 столітті протестантизм почав просякати і на так звані „руські землі". Поширення його йшло через шляхту в околицях Львова, Теребовлі, Люблина. Коло Кам'янця-Подільського провідником кальвінізму був Ян Потоцький. Також були осередки кальвінізму на Волині. Дідичі насаджували протестантизм у своїх мастках, незалежно від того, на якій мовній території ці мастки були. Проте, кальвінізм мало здобув прихильників на землях України. Трохи більше впливу мало лютеранство, але найбільше зацікавлення викликав і найбільше поширився так званий аріянізм, що на сході дістав назву — соціініянізм. Як сказав доповідач, характерна риса доктрини соціініянізму — непризнання Святої Тройці. У 16 віці соціініянізм був поширений у Польщі, де була спеціяльна Академія. На Україні, на Волині багато визначних шляхетських родів стали соціініянистами, як от Немиричі, Войнаровські та інші. Масток Немиричів у Черняхові був центром руху соціініянистів. Православна церква боролась з соціініяністами, називаючи їх єретиками.

Розвиток протестантизму на Україні раптово припинився після козацьких воєн. Зруйновані війною костели були відбудовані, але протестантські церкви зникли без сліду.

Доповідь професора Кота викликала жваву дискусію і доповнення. Зокрема, голова Філософічної Секції УВАН, професор Д. Чижевський, доповнив даними про пізніше поширення протестантизму на Україні. Він сказав, що, наприклад, Т. Прокопович був цілком на платформі протестантизму. Пізніше Симон Тодорський написав кілька книжок, які були поширені за допомогою Прокоповича. Професор Чижевський також нагадав про вплив гуситів на Україні.

Л. Д.

Спорт

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.
ЛИТТЛ КЛАБ — „ТРИЗУБ" 3:1 (0:1)

Филаделфія, 16 січня. — Минулої неділі відбулись тут мистецькі змагання між вище згаданими командами, де по завзятій та повній емоції грі виграв претендент на мистця 1 Дивізії. Господарі виграли ці змагання завдяки гострій, а часами навіть брутальній грі. Перша півгра провадилась з вітром з легкою перевагою наших, які частими атаками непокоїли воротаря противника. В тому часі Гарасим з вільного стріляє одинокі ворота. По зміні, господарі, маючи за собою також вітер, опанували зовсім грище, так що Аннюк направду мав нагоду пописатись і йому треба завдячити, що не впало більше воріт. При кінці гри наші перебрали ініціятиву в свої руки і, здавалось, що наші не тільки вирівняють, але й переможуть. Одначе, пех переслідував їх. З наріжняка битий стріл приносить ворота, але суддя його не бачить. В кожному випадку суддя був не за нами. Нерішений вислід був би більш справедливим. Найкращими на грищі були, крім воротаря, Ґерльовський в обороні і Чернявський в нападі. Цей останній заповідається на доброго змагуна. Тризуб без Пруньки, Королика, Світенка і Кривуші. По цих змаганях Тризуб опинився на четвертому місці.

П. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. С. Петлюри відд. 189, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 30-го січня, о год. 6-ій веч., в Укр. Горож. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Проситься всіх членів численно прибути та вислухати звітів з цілорічного діловодства урядників і контрольної комісії. Також буде вибір урядників на 1955 рік. — П. Котельницький, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посмертні Згадки

МАРІЯ ЖОЛУБАК, членка Б-ва св. о. Николая відділ 106 УНСоюзу в Шікаґо, Ілл., померла по короткій недузі 21-го грудня 1954 р., в 35 році життя. З роду Ковальчук з села Борщовка, пов. Кремянець, Зах. Україна. Прибула з Німеччини 1951 і в тім році вступила в члени УНСоюзу. Полишила в глибокому горю та смутку мужа Антона з двома малими діточками — сином Володимиром 8 р., та донечкою Лесею 4 місяці, тата Андрія і маму Якилину в краю. Похорон відбувся 24-го грудня 1954 р., з погреб. заведення до церкви св. о. Николая, а відтак на вічний спочинок на укр. кат. цвинтар св. Николая, Гіґінс Ровд і Десплейн Рівер при участи Родини, Кревних та Знайомих і Членів відд. 106. Нехай земля буде для Неї легкою. Вічна Їй Пам'ять!

Г. Дацьків, секр.

КНИЖКА Й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

Для оформлення церков

Серед нашої еміграції можна часто почути нарікання на невідповідне внутрішнє оформлення українських церков, на „неукраїнський стиль" іконостасів, ікон і т. п. Тим часом за останні п'ять років до Америки прибуло багато українських мистців, чиї творчі сили можна з успіхом застосувати для кращого вигляду українських храмів.

Передусім хочеться звернути увагу церковних парафій, громад і окремих осіб на мистецьку студію Богдана Мухина (2317 Джерментавн Авеню, Филаделфія). Мистець прибув до цієї країни п'ять років тому. Поволі придбав собі приміщення та необхідні інструменти. Недавно він відкрив справжню мистецьку студію, де можна дешево купити найнеобхідніші церковні речі, вівтарне начиння, мистецькі речі для прикрас дому, для подарунків знайомих і т. п.

Зокрема мистецька студія Богдана Мухина виконує замовлення на виготовлення таких церковних речей:

1. Іконостаси, куті з міді, литі з бронзи та інших матеріялів.
2. Ікони, куті з міді, зі срібла, золотої бляхи і т. п.
3. Окуття для євангелій зі срібла, золота або міді.
4. Різні моделі для прикрас дому.

Мистець Б. Мухин не ставить своєю метою лише „робити бизнес". Ні, він повний творчих задумів для збагачення українського різьбарства новими капітальними творами. Так, за здобуті гроші від продажу церковних речей він виготовляє композицію „Слава" в майже натуральних розмірах. Ця монументальна річ, досі відома з воску та в модельці з міді, незабаром стане реальним твором, закінченням заповітної мрії різьбаря...

Наше громадянство мусить допомогти мистцеві зреалізувати його заповітну мрію. Як саме допомогти? Відповідь ясна: замовляти церковні речі в мистецькій студії Богдана Мухина, а не в чужинецьких майстернях, які часто-густо не мають жадного поняття про оформлення церков.

Ікони мистця Б. Мухина якраз і мають виразний український стиль: напр., довкола образу Матері Божої — орнамент із соняшникового листя, соковитих черешень-ягід, достиглого винограду. Все це справляє прегарне враження глядача.

Тож допоможімо мистцеві, який усі свої творчі сили віддає для розвитку українського мистецтва.

Ярс

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

ТАРЗАН, ч. 3399. Зробив великі очі

З далекого кута залі надійшов гурт невільників, несучи велику, залізом окуту скриню.

Танці припинилися, і завмерла настрашена настроєва музика. Перед Рамбулом і невдахою невільники поклали на землі тягар.

Скрині відкрито. Гергіґен роззявив рота. Перед ним лежало й вилискувало золото... Така маса багатства, перед яким бліде навіть великий скарб Креза.